

PRAVOSLAVNI POGLED NA

Насијавак интервјуа са протојерејем др Милошем Весином, њоводом предавања одржаног у цркви Свешћо Саве у Ванкуверу, од 3-5. новембра 2008. године.

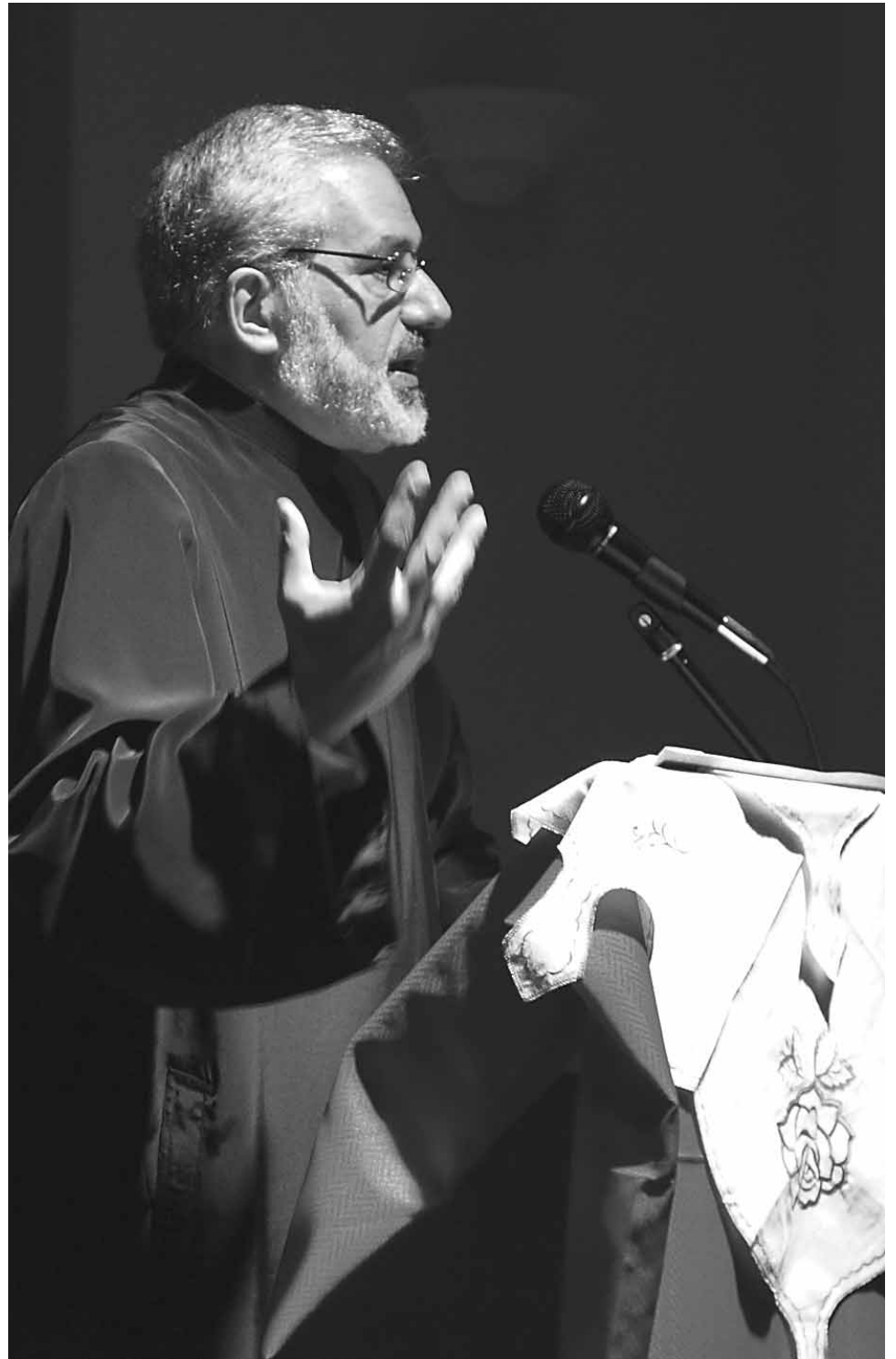
Пише:
Наиша
Николић

Ванкувер, фебруар 2009.

Као свешћеник у Чикагу, редовно обилазиће болнице и синарачке домове, сусрећеће се са људима који су ишли ко болесни и који умиру. Долазимо из земље где није била рејка њојава да се од болесника крије право сјање његове болести, чак и до последњеј часа. Да ли ишлико болесни људи треба да знају истину о својој болести?

Сваки болесник има право да зна све о својој болести и њеном исходу! Нарочито је то битно ако је у питању неминовна смрт као исход неке тешке и неизлечиве болести. Грешка је скривати истину од пацијента, а поготову када то чине његови најближи да би се, тобож, такав пацијент „поштедео непријатне истине“! И грешка је, као што је и грех држати некога у незнању, и то у погледу исхода живота тог неког. Небројено пута сам био сведок заиста потресних ситуација у којима сам, као свешћеник, на себе преузео ту одговорност да, у сагласности са лекарима, али и без тога, неизлечивом болеснику саопштим да је смрт једини исход његове болести. На то сам се усуђивао, пре свега, из пастирске бриге и љубави! Није на мени било тек да некоме кажем да ће умрети, него да баш у тим последњим данима будем оно што сваки свешћеник треба да буде, наиме онај који **објављује истину о Васкрсењу!** То и те како сматрам својом дужношћу, јер ако Црква, кроз свешћеника, не проговори у таквим ситуацијама, ко ће? Ја не преузимам на себе улогу „злокобног гласника“! Боже сачувај! Ја, Божије љубави ради, нудим оно што је „својина“ целе Цркве, дакле и тог на смрт оболелог верника, а то су **Свете тајне!** Ту је, пре свега, Света тајна Покајања и Исповести, а затим и Света тајна Причешћа. Био сам сведок најдраматичнијих, али и најделотворнијих Исповести управо крај постеље на смрт оболелих парохијана. Доживео сам, безброј пута, да видим и осетим истинску **радост и олакшање** код умирућих болесника после Исповести, а нарочито после примања Светог причешћа! Поменуемо на крају одговора на прво питање и речи св. Игњатија Антиохијског који каже „да нам се у Евхаристији дарује лек бесмртности.“ Данашњи Хришћанин би требало да има довољно и вере и снаге, да би умео да се одупре варљивом, а свеприсутном, мишљењу да је здравље квалитет на који **„имамо право“**. Оправдано је питање да ли смо ми ти који „имамо“ здравље, или је заправо здравље оно које има нас! Свет у коме су присутни болест, страдање, патња и мука јесте наша реалност! Нигде нам, у Светоме Писму, није обећано да ћемо током целог живота бити здрави, млади, без проблема, без патњи и мука. Напротив, предвиђене су нам тегобе! Једино што нам је обећано јесте **васкрсење и**

живот вечни! Управо зато и тврдим да свешћеник не сме себи данас да дозволи да постане тек „продужена рука“ болничког система и да је ту, око болесника, да би му пружио „какву-такву утеху“. Свешћеник је ту да, чак и у тим предсмртним моментима, или боље речено- нарочито у тим моментима, сведочи **светотајински аспект људског живота!** Свете тајне нису „терапевтска техника за уклањање бола“, него **најава благодати Васкрсења!** Христовим страдањем је и свако страдање оних који у Њега верују добило свој смисао! Свети Јован Златоусти је кристално јасно рекао: „Видите ли да страдање није намењено онима који су од Бога остављени? Тиме је Бог прво почаствовао Свога Сина, водећи Га кроз страдања.“ Један од највећих танатолога двадесетог века, чувена Швајцаркиња др Елизабет Киблер Рос, дубоко религиозна протестанткиња, посветила је, као лекар психијатар, скоро читав свој стваралачки век изучавању процеса умирања. Ми бисмо рекли- страдању кроз болест. Нарочито код деце! На основу дугогодишњег рада и искуства са умирућим болесницима, она је и дошла до основне поставке своје теорије која гласи да „сваки ма како на смрт тежак болесник, има и право и дужност да заврши незавршене послове.“ Под „незавршеним пословима“ др Рос подразумева, пре свега, „послове“ емотивне природе у погледу односа са самим собом, са ближњима и, наравно, са Богом! Ти „незавршени послови“ су, с православног гледишта, управо они замршени чворови у нама, који се најбоље разрешују Светим тајнама! Верујте да сам више него убеђен у исправност мишљења др Рос, јер сам, понављам, био сведок толиких „завршених послова“. Другим речима, чуо сам, осетио и видео да Света тајна Покајања и Исповести имају снагу да разреше многа замршена стања у души. Смрт која долази и затиче нас неспремне и „незавршених послова“ нагло пресеца наше чворове, али их не развезује, дакле не решава проблеме! У својој књизи „Дете и смрт“ др Елизабет Киблер Рос објавила је и цртеже деце оболеле од леукемије, деце која су својим цртежима наговештавала сопствену смрт. Из свих цртежа, као и из многих разговора са умирућом децом, и то током више од двадесет година, др Рос је дошла до значајног искуственог сазнања **да се деца не плаше смрти!** Потпуно је неправославан став оних, а то се данас међу нама све чешће чује, који кажу: „Волео бих да заспим и умрем.“ Није то никаква „лепа смрт“. У смрти ни нема ничег „лепог“! Али управо зато што смрт није „последња реч“ у књизи живота (јесте само с ове стране „прага“), нама је и те како потребна припрема пред смрт. Човек се, у ствари, целог живота, припрема за смрт. Чиме? Вером,

Протојереј др Милош Весин је рођен у Новом Саду 1956. године. Основну школу и нижу музичку (одсек хармонике) је завршио у родном граду. Петогодишњу Богословију „Свети Арсеније“ завршава у Сремским Карловцима, упоредо похађајући и средњу музичку школу „Исидор Бајић“ у Новом Саду (одсек – соло певање). Студије теологије завршава у Београду на Богословском факултету Српске Православне Цркве, истовремено се усавршавајући у соло-певању код чувене Јелке Стаматовић-Николић. Постдипломске студије из пастирске-теологије, као и студије на музичкој академији (одсек соло-певање и дириговање) и студије психологије, похађа у Луцерну у Швајцарској. Усавршавање наставља у Кембриџу и Паризу. Докторирао је психологију у Лондону. Годинама је био предавач на неколико римокатоличких и протестантских института у Швајцарској из области православног богословља, религиозне психологије и православне црквене музике. 1988. ступа у брак са Драганом Тодоровић, филологом из Новог Сада. Исте године, руком блаженопочившег Епископа шумадијског и тада администратора бачког др Саве (Вуковића), бива рукоположен у чин ђакона. Као ђакон Саборне цркве у Новом Саду и секретар епархије бачке провео је две године. 1990. долази у Америку, у Чикаго, где је руком Епископа источно-америчког Христофора рукоположен у презвитерски чин. Од тада, па до данас је парох храма Светог Архангела Михаила у јужном Чикагу, Ленсингу, а на Богословском факултету у Либертвилу предаје – пастирску психологију, омилитику и црквено појање. Чест је предавач на многим универзитетима и трибинама широм Америке, западне Европе и Србије. Објавио је до сада неколико књига својих радова, као и неколико превода, а исто тако је и као диригент, солиста и продуцент учествовао у снимању више грамофонских плоча, касета и компакт дискова са хоровима и оркестрима у бившој Југославији, Западној Европи и Америци. Током осамдесетих и деведесетих година представљао је Српску Православну Цркву на многим Свеправославним конференцијама, као и интерконфесионалним дијалозима широм Европе, Америке и Аустралије. Отац је једног детета, сина Марка, рођеног у Чикагу 1991. године.

UMI RAWE I SMRT

надом и љубављу и добрим делима која проистичу из три највеће хришћанске врлине. Наш српски народ је, прожет подвижничким духом свога духовног искуства, не без разлога исковао ону чувену и мудру изреку: "Ради као да ћеш сто година живети, а живи као да ћеш сутра умрети." Ако данас, углавном, живимо тако као да никада нећемо умрети, није ли онда болест, ма и тешка, и те како добродошла да нас опомене, а онда и припреми за смрт? Не за нестајање, него за **блажено постојање у вечности!**

Када говоримо о болести, неминовно се намеће питање Свете тајне Јелеосвећења (помазивања уљем). У Римокатоличкој цркви се о овој Светој тајни говори као о „последњем помазању“, нечему што се даје на самрти. Имамо ли у Православној Цркви друшачије схваћање ове Свете тајне?

Већ сама реч Света тајна, **сакрамент**, јесте нешто што је у вези са животом, нешто динамично, нешто у покрету. Света тајна је увек **пролаз, покрет, трансформација**. Не „пролаз и покрет ка натприродном“, како пише о. Шмеман, „већ пролаз и покрет ка

Библијску основу за Свету тајну Јелеосвећења. Тај текст гласи: „Болује ли ко међу вама? Нека дозове презвитере црквене, и нека се моле над њим, помазавши га уљем у име Господње. И молитва вере ће спасти болесника, и подигнуће га Господ, и ако је грехе учинио, опростиће му се“ (Посланица Јаковљева 5:14-15). Важно је, нарочито за нас данас, уочити неколико веома битних момената на које указује поменути текст. Пре свега, како о овој Светој Тајни пише протопрезвитер др Семјел Харакас, помазивање уљем је **дело Цркве**, јер је оболели члан Цркве и у својој болести, или – особито у својој болести, део заједнице, део Цркве као Тела Христовог. Само помазивање уљем је, затим, у оно време, био опште прихваћени **начин лечења**, и само по себи помазивање представља конкретну физичку радњу. Следећи моменат је чињеница да помазивање није тек „медицински третман“, него је тесно повезано са **молитвом**, као што је случај и код осталих Светих тајни, сједињујући тако материјалне и духовне елементе. И на крају, помазивање је

Царству Божијем“, и то већ сада и овде, у пуној реалности овога света. Кроз Свете Тајне нам се, на јединствени начин, дарује Благодат, тј. љубав Божија. Света тајна Јелеосвећења јесте ту да би, молитвом Цркве и Благадању Божијом, болесник **оздравио**, а не да би „лакше умро“! Оздрављење и те како има светотајински карактер и зато Свету Тајну Јелеосвећења никако не треба посматрати као „последње помазање“, али је, с друге стране, не смемо доживљавати ни као „тајну здравља“, или да се послужимо речима Ђакона др Џона Хрисавгиса „ни као додаток клиничкој медицини.“ Помазивање уљем, у терапеутске сврхе, помиње се још код старих Грка и Римљана, пре њих и у Египту, а о помазивању уљем говори и Талмуд. У Новом Завету се помазивање уљем помиње на неколико места. Поменућемо овде "Причу о милостивом Самарјанину" (Лука 10:30-37), у којој је Самарјанин прелио уљем и вином ране оног несрећника кога нападоше разбојници. Најранија Хришћанска традиција је узела одломак из Посланице Јаковљеве као

повезано и са **опраштањем грехова**. Уочавамо, дакле, везу између греха и болести (не увек неминовну, наравно), као и духовну димензију исцелења. Оно што је нарочито интересантно јесте то да се нигде не помињу никакви „предсмртни моменти“. Православној традицији је страна помазивање уљем у животној опасности. Наравно, и тада, поменули смо већ у претходном одговору, постоји изузетно јак разлог да се позове свештеник, али зато да би се болесник на самрти исповедао, причестио и да би се прочитале "Молитве када се душа раставља од тела". Помазивање освешћеним јелејем се врши да би **дошло до оздрављења и душе и тела!** Многе молитве из чина Свете тајне Јелеосвећења указују на то. Поменућемо овде само један одељак из Молитве над уљем, где се каже: „Госпode, нека ово уље буде уље радости, уље освећења, царска одора, силни оклоп, средство које одбија свако ђаволско дејство, печат коме ништа не прети, срдачно клицање, вечно весеље, - да би они који се помазују

овим уљем које препорађа, били страшни противницима, па да засијају у сјају твојих светаца, немајући мрље ни љаге.“ Нигде се, дакле, овде не помиње Јелеосвећење као „припрема пред смрт“. Припрема пред смрт је, да не буде забуне, преко потребна, али Света Тајна Јелеосвећења не служи у ту сврху, већ је ту ради **потпуног оздрављења душе и тела**.

Да ли је Христос победио смрт?

Да, **Христос је победио смрт!** Победна песма, пар екселанс, наше вере јесте пасхални тропар, у коме Црква пева: „**Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима који су у гробовима живот дарова.**“ Човек, а не Бог је увео смрт у овај живот, јер „Бог није створио смрт.“ Човек је, својим падом, „пресекао везу са извором, везу са циљем, везу са основним садржајем свога живота, са Богом“, како каже о. Александар Мењ. Зато је смрт „као растављање и као привременост и постала 'врховни' закон пролазног живота.“ Човек не само да је сагрешио, „он је пао и у пропадљивост“, како учи св. Атанасије Велики. Па ипак, Бог по милости Својој није могао да допусти „да бића која су једном била створена као словесна и која су већ била причасна Логосу, пропадну и поново пређу у непостојање кроз непропадљивост.“ Бог је зато и послао Сина Свога Јединороднога да би оваплоћењем, страдањем, смрћу и Васкрсењем укинуо, поништио, разорио ту пропадљивост људске природе. Отац Георгије Флоровски као основни разлог Христове смрти види у „смртности човека.“ Јесте да је Христос претрпео смрт, „али је кроз њу прошао и превазишао смртност и пропадљивост.“ Зато на Пасху, на Васкрс, и певамо **смрћу смрт уништи!** Дакле, није само реч тек о „победи“, већ о **уништењу смрти!** Побеђени противник још како може да се опорави, сабере своје снаге, па да поново устане против нас, па нас чак и савлада, али **уништени** то више не може. Смрт више нема ту моћ над нама! Зато је почетак нашег умирања (за грех и зло) у Светој Тајни Крштења. Апостол Павле недвосмислено поручује: „Или зар не знате да сви који се крстисмо у Христа Исуса, у смрт се његову

крстисмо? .. Ако смо пак умрли са Христом, верујемо да ћемо и живети с њим, знајући да Христос, васкрснут из мртвих, више не умире, смрт више не господари над њим“ (Посланица Римљанима 6:3, 6:8-9). Наше урањање у воду Крштења јесте наша „припрема за будуће васкрсење.“ Сасвим је разумљива наша знатижеља у вези са „последњим стварима“, али веома често и наша „хришћанска“ радозналост није тек само плод наше жеђи за већим „знањем“ о Богу, већ је то пре световним разлозима и свакојаким „сензацијама“ испровоцирана радозналост. Знам да би ме многи сада упитали: Ако је све то тако, зашто човек онда и данас, после Христовог Васкрсења, још увек јесте подложен смрти и зашто умире? Свети Јован Златоусти је, тумачећи Посланицу Јеврејима, то овако објаснио: „Истина, ми и данас умиремо некадашњом смрћу, али више не остајемо у њој, а то онда више не значи –умрети.Сила смрти јесте у томе да умрли више нема могућности да се врати у живот. Али, ако он, и после смрти, може да оживи и то, при том, у бољи живот, онда то више није смрт него уснуће.“ Када су великог руског теолога и мислиоца о. Павла Флоренског упитали зашто нам Бог није дао конкретне одговоре у вези са животом и смрћу, он је одговорио: „Тачно је да нам Бог није дао конкретне одговоре, али нам је дао нешто много конкретније. Дао нам је Христа!“ Тиме је све речено, јер је Христос **САМИМ СОБОМ све објаснио!** Видите, на тој равни, на тој једино исправној равни, Хришћанство престаје да буде религија и оно постаје **сам живот!** Зато ми много чешће говоримо – живот у Христу, него тек само вера у Христа! Вера је једно, а живот је нешто друго. Човек може да „верује“ јер је тако васпитан и тако научен, може да верује „обичаја ради“, као што до вере може и да дође неким „емотивно-сазнајним“ путевима, али тек када човек почне **да живи оно у шта верује, тј. да живи Христом у Кога верује**, онда тек говоримо о **живој вери!** Зато је свети Владика Николај Велимировић и рекао: „Хришћанин се не рађа, Хришћанин се догађа.“

Фотодографија јубилеја која слуша предавање оца Милоша Весина је настала у Ванкуверу у октобру 2008. године, а не у Ленсингу, како је првобитно назначено.